

บทบรรณาธิการ

การศึกษาต่อเนื่องทางแพทย์

มานิตย์ ลิ้มปพยอม*

การศึกษาแพทย์เป็นกระบวนการที่ต้องสืบเนื่องไปจนตลอดชีวิตแห่งความเป็นแพทย์ ซึ่งในยุคปัจจุบันที่ความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้ดำเนินไปอย่างรวดเร็วมาก มีผู้ได้ศึกษาและให้ข้อสรุปไว้ว่าเมื่อแพทย์เรียนจบไปแล้วราว 5 ปี ความรู้ทางแพทย์ที่เขาเรียนมาจากโรงเรียนแพทย์ส่วนมากจะล้าหลังทันทีถ้าเขาขาดการพัฒนาตนเองด้วยวิธีการศึกษาต่อเนื่องทางการแพทย์ (continuing medical education, C.M.E) หลังจากเขาจบจากโรงเรียนแพทย์แล้ว ทั้งนี้โดยยังไม่คำนึงถึงความรู้ความชำนาญเพิ่มเติมด้านอื่นๆ ที่จะช่วยให้แพทย์ทำงานได้ดีขึ้น เช่น ความรอบรู้เกี่ยวกับการบริหาร-การจัดการ ความสามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น ให้ได้ดี

จากทะเบียนของสมาคมศิษย์เก่าแพทย์จุฬาฯ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ชื่อเดิมคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์) ปรากฏว่าคณะแพทยศาสตร์ ได้ผลิตบัณฑิตแพทย์ไปแล้ว 30 รุ่น เป็นจำนวนบัณฑิตแพทย์ทั้งสิ้น 2546 คน ซึ่งประมาณร้อยละ 15 ของบัณฑิตประกอบอาชีพและ/หรือศึกษาต่อในต่างประเทศและยังพำนักอยู่ต่างประเทศ ประมาณร้อยละ 49 ประกอบอาชีพอยู่ในกรุงเทพมหานครและมีประมาณร้อยละ 33 (ประมาณ 850 คน) ประกอบอาชีพอยู่ในส่วนภูมิภาคของประเทศไทย ส่วนที่เหลือเป็นบัณฑิตที่มีได้แจ้งที่อยู่ไว้แก่สมาคมศิษย์เก่าฯ และบัณฑิตที่เสียชีวิตไปแล้ว เป็นความรับผิดชอบ

* ภาควิชาออร์โทปิดิกส์และเวชศาสตร์ฟื้นฟู และประธานกรรมการการศึกษาต่อเนื่อง คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชอบโดยตรงอันหนึ่งของคณะแพทยศาสตร์ ที่จะต้องร่วมรับผิดชอบ ในการช่วยจัด โครงการศึกษาต่อเนื่องให้แก่บัณฑิตแพทย์ที่จบออกไปแล้วเท่าที่จะกระทำได้

การจัดโครงการ C.M.E อาจทำได้หลายวิธี เช่น การประชุมวิชาการ การฝึกอบรม วิชาการระยะสั้น การฝึกอบรมระยะยาว (เช่น โครงการฝึกอบรมแพทย์เฉพาะทาง) โครงการบริการวิชาการ (Lecture Tour และอื่น ๆ) การจัดพิมพ์วารสารวิชาการ โครงการนิเทศท้องถิ่น ซึ่งกิจกรรมหลายอย่างแพทย์กำลังทำเองหรือสมาคมแพทย์เฉพาะทางหลาย ๆ สมาคมจัดทำกันอยู่ โรงเรียนแพทย์อาจช่วยเป็นผู้ประสานกิจกรรมเหล่านี้ เพื่อให้กระบวนการศึกษาต่อเนื่องทางแพทย์ได้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ดีและเหมาะสมร่วมกัน เพื่อเพิ่มพูนคุณภาพและปริมาณทางค่านิชาการ อันอาจก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านความก้าวหน้าด้านวิชาการ และก่อประโยชน์แก่สาธารณชนเป็นส่วนรวม

การจัดโครงการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อเสริมวิธีการต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว ตามที่คณะแพทยศาสตร์คําริจะจัดให้มีขึ้นนั้น ได้แก่ “โครงการศึกษาต่อเนื่องด้วยตนเอง” ซึ่งเป็นวิธีที่จะช่วยให้แพทย์ผู้สนใจสามารถค้นหาข้อบกพร่องของตนได้ด้วยตนเอง ด้วยการตอบ “ชุดคำถาม” ที่คณะกรรมการศึกษาต่อเนื่องของคณะแพทยศาสตร์จะจัดส่งไปให้ ผลการท

สอบนี้จะเก็บเป็นความลับ คณะกรรมการ จะส่งผลวิเคราะห์ข้อบกพร่องในด้านความรู้ไปยังแพทย์เจ้าของเท่านั้น พร้อมด้วยข้อเสนอแนะสำหรับวิธีการปรับปรุงแก้ไขตนเอง ระยะที่สองของ “โครงการศึกษาต่อเนื่องด้วยตนเอง” คณะกรรมการ อาจพิจารณาจัดส่งชุดการเรียนการสอน เช่น ตำรา แผ่นบรรยาย สไลด์-ทัศน์อุปกรณ์ ที่เหมาะสม (เช่น ชุดสไลด์ประกอบเสียง ชุดวีดีโอประกอบเสียง) ไปให้แพทย์ที่ประสงค์จะร่วมกับโครงการนี้ ในระยะต่อไปอาจจัดให้มีการทดสอบหลังโครงการเรียนรู้ด้วยตนเองอีกชุดหนึ่ง ด้วยวิธีการศึกษาต่อเนื่องแบบนี้ผู้เรียนสามารถเรียน ได้ด้วยตนเอง ตามเวลาและโอกาสที่ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดได้เองในท้องถิ่นของผู้เรียน โดยไม่ชักขวางเวลาสำหรับการประกอบอาชีพ

“โครงการศึกษาต่อเนื่องด้วยตนเอง” สำหรับแพทย์ดังกล่าวนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากคณาจารย์แพทย์ ของคณะแพทยศาสตร์ในระยะดำเนินการเป็นอย่างมาก ในการเตรียมคำถามสำหรับการทดสอบและเตรียมอุปกรณ์เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยแพทย์ โครงการระยะแรกจะจัดสำหรับศิษย์เก่าแพทย์จุฬา ฯ ถ้าได้ผลดีย่อมมีโอกาสขยายโครงการให้แพร่หลายยิ่งขึ้นต่อไปได้ การเผยแพร่วิทยากรก้าวหน้าที่เหมาะสมสู่ท้องถิ่นจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ป่วยในชนบทไทยของเราย่อมได้ประโยชน์จากวิธีการนี้โดยตรงด้วย